

Overtocht met fatale afloop

Jan Coopmans en Wim van Diepen

Begin november 1944 kwam van de Duitse bezetters de mededeling, dat in Belfeld vier karren met paard, voerman en vier begeleiders gevorderd werden. Zij moesten voor de voedselvoorziening graan halen bij de Sint Petrusmolen in Roggel.

Op zaterdag 11 november moesten de aangewezen Belfeldenaren zich melden op het fabrieksterrein van Janssen-Dings. Het was nog donker toen de groep vanuit Belfeld vertrok voor een tocht van ongeveer 19 kilometer. Daarbij werden de acht Belfeldenaren begeleid, of beter gezegd bewaakt, door enkele Duitse soldaten.

Veerman Tony Beeks zorgde ervoor dat ze snel de

Maas werden overgezet. In Roggel werden de karren elk met 2000 kilo graan geladen. Rond vijf uur in de namiddag waren ze weer terug in Kessel. Hier moesten ze nog twee uur wachten, omdat het drukke, militaire verkeer voorrang had. Het front kwam richting de Maas en de Duitsers hadden haast om met zoveel mogelijk manschappen en materieel aan de oostkant te komen. Bovendien kon men alleen in het donker gebruik maken van het veer, omdat bij daglicht het gevaar van geallieerde beschietingen te groot was.

De veerman had de Duitsers van tevoren al enkele malen gevraagd om de luchtkamers van het veer

Het herinnerings monument (Foto Peter Bors)

Veerhuis de Schans lag op de plaats waar nu de picknick plek is. (Archief Jan Ickenroth)

leeg te hozen, omdat die bijna tot aan de rand vol water stonden. Zij sloegen de waarschuwing in de wind en gingen stug door met overzetten. Uiteindelijk haalde Tony Beeks zijn vader, de oude veerman, erbij. Ook die zei dat het te gevaarlijk was om zo door te blijven varen. Maar de Duitsers wilden niet luisteren.

Bij een latere berekening bleek, dat het water in de luchtkamers een gewicht had van tien ton: dit was ongeveer het totale laadvermogen van het uit 1931 stammende veer.

Op last van de Duitsers moesten de voerlui twee karren vooraan op het veer plaatsen. Hieruit blijkt dat ze niet deskundig waren in het beladen van een veerpont. De “bediening” van het veer gebeurde overigens door een zogenaamde “Fährwache”. Deze soldaten (Fallschirmjäger) waren ingekwartierd bij het toenmalige veerhuis “De Schans” van

de familie Goertz op de Reuverse oever. Veerman Beeks was een ondergeschikte, die moest doen wat hem opgedragen werd.

De motor van het veer functioneerde al enige tijd niet meer, daarom had men bij de molen van de familie Gastreich in Kessel dikke touwen gehaald om hiermee het veer langs de geleidekabel over te trekken. De zeven Belfeldenaren moesten op de pont aan de touwen trekken om het veer in beweging te krijgen. Opmerkelijk was dat een van de Belfeldenaren, Matheus Thissen (“Tieske de Moes”) enige tijd tevoren al had mogen oversteken om in Belfeld te kunnen melden dat de ploeg er aan kwam, maar dat het laat zou worden wegens de drukte bij het veer.

Door de verkeerde belading en de tien ton water in de luchtkamers helde het veer sterk naar voren. De oprijklep schepte water, de lading begon

te schuiven, de al onrustige paarden begonnen te steigeren, het hele veer kapseisde en ging ten onder in het snelstromende en ijsskoude water van de Maas. Door de winterkleding, was het voor de drenkelingen erg moeilijk om boven water te blijven, afgezien nog van het feit dat niet iedereen kon zwemmen.

Buiten de zeven voerlieden waren nog acht Duitsers aan boord, twee bereikten zwemmend de overkant. De ramp kostte dus dertien mensen het leven.

Enige tijd voor de ongeluksdag hadden de Duitsers alle langs de kant aangemeerde roeiboten tot zinken gebracht. De veerman had alleen nog een

Het graf op het oude kerkhof in Belfeld (Foto Peter Bors)

gammele kano over. Daarmee heeft hij nog geprobeerd hulp te bieden, maar dat lukte niet omdat de drenkelingen door de sterke stroming snel afdreven. Ter hoogte van het kasteel van Kessel heeft Tony Beeks de laatste hulpkreten gehoord. Twee van de omgekomen Belfeldenaren, te weten Kueb Naus en Kueb Reinders, zijn nooit meer teruggevonden.

Vier van hen zijn later teruggevonden tussen de stuw in Belfeld en het veer te Steyl. Tinus Derks was afgedreven tot bij Velden, waar hij later door Bert Naus met paard en kar is opgehaald. Zij werden alle vijf naast elkaar begraven op het oude kerkhof in Belfeld.

Van de zes Duitsers bleven er vijf vermist, een van hen is aangespoeld aan de Baarlose oever, nabij het veer. Hij werd tijdelijk begraven in Maasbree, op een apart gedeelte van het kerkhof.

Aan de dood ontsnapt

Twee inwoners van Belfeld zijn door toeval aan de dood ontsnapt.

Matheus Thissen, geboren op 19 september 1889, gehuwd met Johanna Wijnands. Ze hadden samen acht kinderen en woonden aan de Prins Hendrikstraat. Tieske mocht, als oudste van de groep, eerder oversteken. Oververmoeid meldde hij zich met zijn boodschap aan de achterdeur bij Jan Scholten. Hij heeft toen nog met Jan een fles bier gedronken en een sigaar gerookt. Op dat moment was het ongeluk al gebeurd, maar dat wist hij natuurlijk niet.

Petrus Goossens (Piet de kolenboer), geboren op 2 juli 1923 als zoon van Gerardus Goossens en Maria Verstegen. Hij werkte mee in het bedrijf van zijn vader, aan de Markt in Belfeld.

De familie Goossens handelde in kolen en zij beschikten over paard en wagen.

Piet kreeg opdracht om zich te melden bij de groep die naar Roggel zou gaan. Omdat het paard van Piet kreupel bleek te zijn, werd in zijn plaats een andere voerman aangewezen.

De slachtoffers van de veerramp

Martinus Derks

Tinus Derks, op 10 februari 1899 in Belfeld geboren als zoon van Paulus Derks en Maria Boots. Gehuwd met Hubertina Corneth, waarmee hij 8 kinderen had. Thans (2015) is alleen dochter Maria Loven-Derks nog in leven. Tinus had een transportbedrijf en bezat de eerste vrachtwagen van Belfeld, die overigens al in 1940 in beslag werd genomen door de Duitsers. Hij woonde aan de Julianastraat.

Gerrit van Eijk

Gerrit van Eijk, op 8 april 1914 in Kaldenkirchen (D.) geboren als zoon van Antoon van Eijk en Antonetta Op het Veld.

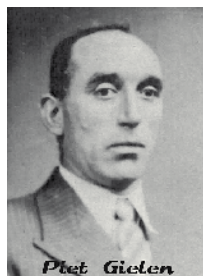
De vader van Gerrit was loodsbaas bij de kleiwarenfabriek Janssen-Dings Via dit bedrijf werd de opdracht tot het transport aan de

voerlieden gegeven. Gerrit werkte in de fabriek bij Janssen-Dings en woonde nog bij zijn ouders aan de Industriestraat.

Hij werd samen met Piet Gielen gevonden bij de stuw, waar ze later nog door Van Diepen uit het water zijn gehaald.

Pierre Gielen, op 28 februari 1909 in Belfeld geboren als zoon van Mathijs Gielen en Theodora van der Wielen. Hij was voerman en verloofd met Nellie Huibers uit Reuver. Hij woonde in de Schoolstraat. Pierre was een goede zwemmer, maar de zwemkunst heeft hem niet kunnen redden, want hij werd aan zijn hoofd geraakt door een spartelend paard. Hij werd samen met Frits Linssen gevonden in Steyl aan het veer.

Piet Gielen, op 21 september 1902 in Belfeld geboren als zoon van Nicolaas Gielen en Johanna Naus, was een neef van Kueb Naus en van Pierre Gielen. Hij was kleidelver en gehuwd met Barbara Lemmen, waarmee hij aan de Leygraafweg in Geloo woonde. Ze hadden geen kinderen.

Hij werd samen met Gerrit van Eijk gevonden bij de stuw in Belfeld.

Frits Linssen, op 21 augustus 1909 in Belfeld geboren als zoon van Godefridus Linssen en Johanna Steegh. Hij was landbouwer, die buiten het werk op de boerderij van zijn ouders ook kleitransporten verzorgde voor de dakpannenfabriek Janssen-Dings. Frits was verloofd met An Timmermans en woonde nog bij zijn ouders aan de Maalbekeweg.

Frits Linssen, een van de voerlieden, met paard en kar

Kueb Naus, op 6 oktober 1896 in Belfeld geboren als zoon van Wilhelmus Naus en Petronella Dings. Hij woonde aan de Maal-bekerweg en was gehuwd met Anna Lankes, waarmee hij 5 kinderen had. Als voerman werkte hij voornamelijk voor Janssen-

Dings. Na de ramp bleef hij vermist, ondanks jarenlange naspeuringen van zijn vrouw. Zij kreeg geen uitkering, omdat zijn stoffelijk overschot niet gevonden werd. Als gevolg hiervan moest zij noodgedwongen haar boerderij verkopen.

*De boerderij
van Kueb Naus
aan de
Maalbekerweg*

Kueb Reinders, op 1 februari 1914 in Belfeld geboren als zoon van Jacobus Reinders en Wilhelmina Hoijmakers. Zijn verloofde was Bertha Steeghs uit Tegelen. Hij was werkzaam in de fabriek bij Janssen-Dings en woonde nog op de hoek Schoolstraat / Zandstraat. Ook hij is niet teruggevonden.

Op 8 juni 1945 werden in Belfeld de akten van overlijden van de slachtoffers opgemaakt.

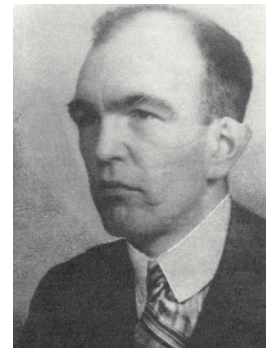
De aangiften werden allemaal gedaan door de Kesselse veerman Tony Beeks, behalve van Frits Linssen, die werd door zijn broer Piet aangegeven.

De Duitse soldaat, die gevonden werd, heette Werner Potinecke en was

op 4 juli 1901 geboren in Magdeburg. Hij had gestudeerd aan de universiteit van Tübingen en was in 1930 tot doctor gepromoveerd. Werner was getrouwd en had twee kinderen. Tijdens zijn diensttijd had hij de rang van korporaal en werd ingedeeld bij de Nachrichten Kompanie.

Op 11 november 1944 was hij per fiets onderweg tussen de commandopost aan de westkant van de Maas en de bemanning van de eenheid die het luchtdoel-zoeklicht en het luchtafweergeschut bediende op de Walsberg in Reuver. Het was dus puur toeval dat hij bij de ramp op het veer aanwezig was.

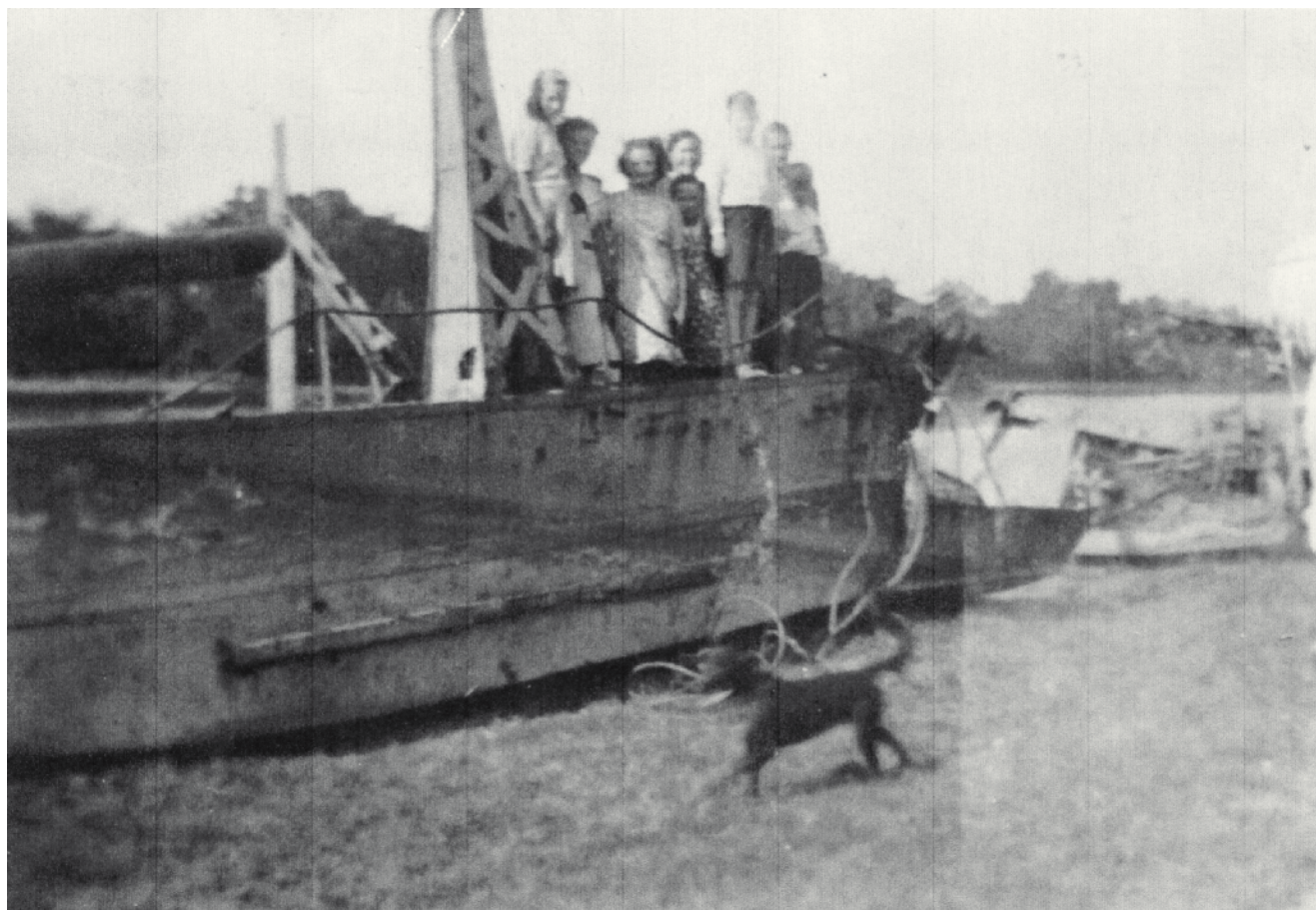
Naar later bleek was hij ook bekend op de gemeentesecretarie van Beesel, want hij kwam hier elke week om de dienstroosters voor het zoeklicht te stencilen. Hij was bij de ambtenaren opgevallen omdat hij het bovenste stuk van zijn linkeroor miste.

*Portret van
Werner Potinecke*

Toen hij op 13 november niet meer kwam opdagen in het gemeentehuis werd gevraagd waar de soldaat met het halve oor gebleven was. Ze kregen toen van zijn collega het antwoord: "Der ist leider ertrunken".

In de zomer van 1969 kreeg de Kesselse ambtenaar Mathieu Vossen op het gemeentehuis een telefoontje van veerman Tony Beeks. Een oude vrouw had zich bij hem gemeld met een foto van haar vermiste man, een Duitse soldaat. Haar vraag

Wrak van het veerpont in 1947 aan de Beeselse oever

was of die wellicht een van de drenkelingen in 1944 was geweest. De heer Vossen werkte in 1944 op de secretarie in Reuver en kon via de foto van de man met het halve oor bevestigen dat Werner Potinecke inderdaad verdronken was.

Met hulp van veerman Tony Beeks, de ambtenaar Wim van Bommel en de Volksbund Deutsche Kriegsgräberfürsorge e.V. lukte het mevrouw Potinecke om vier graven op te sporen waarin onbekende soldaten lagen, die rond 1960 vanuit Maasbree waren overgebracht naar de Duitse oorlogsbegraafplaats in Ysselsteyn.

Van hieruit heeft zij het stoffelijk overschot van haar man, na een 100% identificatie in januari 1971, laten overbrengen naar het familiegraf in Esslingen bij Stuttgart.

Monument

Op 11 november 2014 (precies 70 jaar na de ramp), werd op initiatief van de werkgroep Kruisen en Kapellen Belfeld van de Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal een gedenkteken onthuld aan het veer bij de Maas in Beesel als blijvende herinnering aan dit tragische ongeluk.

Detail monument (Foto Peter Bors)

Bronnen:

- Artikel uit de Tegelse Courant van 6 november 1954.
- Gemeentearchieven van Beesel, Belfeld en Kessel.
- Informatie van nabestaanden en familie van alle bekende slachtoffers.
- Informatie van mevrouw H. Semmelings-Beeks, Beegden (dochter van veerman).
- Informatie van de heer R. Schoutissen, WO 2-historicus, Deurne.
- Informatie van Jürgen Potinecke uit Esslingen (D), een zoon van Werner Potinecke.
- Archief Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal.